

**ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
ΕΘΝΙΚΟΥ ΔΡΥΜΟΥ
ΠΑΡΝΑΣΣΟΥ**

Ταχ.Δ/νση : ΑΜΦΙΚΛΕΙΑ

Ταχ. Κωδ. : 35002

Τηλ /Fax .: 22340 23529

E-mail: info@parnassosnp.gr

Πληροφορίες: Βάσια Μαργαριτοπούλου

Βιολόγος ΦΔΕΔ Παρνασσού

Αμφίκλεια, 26/05/2017

Αριθμ. πρωτ.: 237

Προς:

1. Σύλλογοι Ορειβασίας- Αναρρίχησης
2. Σπηλαιολογικές Ομάδες
3. Φυσιολατρικοί Σύλλογοι

Θέμα: Συστάσεις σχετικά με τις επισκέψεις σε σπήλαια της προστατευόμενης περιοχής του όρους Παρνασσού.

Σχετ.: (α) Τον Ν. 2742/1999 (ΦΕΚ 207/Α/7-10-1999) περί «Χωρικού Σχεδιασμού και Αειφόρο Ανάπτυξη και λοιπές διατάξεις».

(β) Τον Ν. 3044/2002 (ΦΕΚ/197/27-08-2002) περί «Μεταφορά Συντελεστή Δόμησης και ρυθμίσεις άλλων θεμάτων αρμοδιότητας του Υπουργείου Περιβάλλοντος, Χωροταξίας και Δημοσίων Έργων»

(γ) Την Οδηγία 92/43/ΕΕ του Συμβουλίου της 21ης Μαΐου 1992 για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων, καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

(δ) Τον Ν. 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις».

Με αφορμή τις επισκέψεις αφενός περιπατητών στα μονοπάτια του Παρνασσού, τα οποία συναντούν ή καταλήγουν σε σπήλαια, αφετέρου σπηλαιολόγων σε σπήλαια και βάραθρα της περιοχής, στα οποία έχουν εντοπιστεί προστατευόμενα είδη χειροπτέρων, σας παραθέτουμε τα παρακάτω:

Στον Εθνικό Δρυμό Παρνασσού, όπως έχει οριστεί από τα ανωτέρω (α) και (β) σχετικά, εντάσσονται τα παρακάτω σπήλαια, τα οποία έχουν αξιόλογο σπηλαιολογικό, αρχαιολογικό ή/και βιολογικό ενδιαφέρον:

1. Νεραϊδοσπηλιά, Βάργιανη
2. Κορύκειο Άντρο (Σαρανταύλι) Αράχοβα
3. Μπαρουτοσπηλιά, Λιλαία
4. Γουρουνοσπηλιά, Λιλαία

Ωστόσο, στην ευρύτερη περιοχή όρους Παρνασσού (Δήμοι Λιβαδειάς, Αμφίκλειας – Ελάτειας, Δελφών, Διστόμου – Αράχωβας- Αντίκυρας) έχουν καταγραφεί σπήλαια ή βάραθρα ιδιαίτερης βιολογικής αξίας, τα οποία βρίσκονται εκτός ορίων της προστατευόμενης περιοχής.

Ειδικά για τα χειρόπτερα (νυχτερίδες), το πιο σημαντικό από αυτά είναι το Σπηλαιοβάραθρο Πολυδρόσου (Κάρκαρος Ελεούσας) το οποίο φιλοξενεί αποικίες χιλιάδων ατόμων από 8 είδη χειροπτέρων. Συνεπώς απαιτεί προστασία βάσει της εθνικής και της ευρωπαϊκής νομοθεσίας. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το **Παράρτημα IV της Οδηγίας 92/43/ΕΕ (γ σχετικό)**, όλα τα είδη χειροπτέρων που απαντώνται σε αυτό χαρακτηρίζονται ως είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος που απαιτούν **αυστηρή προστασία**. Επιπλέον, αναγράφονται στο **Παράρτημα II** της ίδιας Οδηγίας, σύμφωνα με το οποίο πρόκειται για είδη Κοινοτικού Ενδιαφέροντος των οποίων **η διατήρηση απαιτεί τη δημιουργία προστατευόμενων περιοχών** (Ειδικών Ζωνών Διατήρησης, δίκτυο Natura 2000). Τέλος, όλα τα σπήλαια ανήκουν στον τύπο οικοτόπου **8310** (Caves not open to the public), όταν έχουν μεγάλη βιολογική αξία. Για τους λόγους αυτούς, το Σπηλαιοβάραθρο Πολυδρόσου έχει προταθεί προς ένταξη στην περιοχή Natura 2000 ΕΖΔ “ΝΑ Παρνασσός - Εθνικός Δρυμός Παρνασσού – Δάσος Τιθορέας” με κωδικό GR2450005. Οι περιοχές Natura 2000 διέπονται και από τις διατάξεις του ανωτέρω (δ) σχετικού (Ν. 3937/2011). Το σπήλαιο χρησιμοποιείται επιβεβαιωμένα από τα χειρόπτερα από την άνοιξη μέχρι το φθινόπωρο, ενώ το χειμώνα η χρήση του από τα χειρόπτερα δεν είναι γνωστή. Τα υπόλοιπα προαναφερθέντα σπήλαια εντός του Εθνικού Δρυμού χρησιμοποιούνται από σχετικά μικρούς αριθμούς χειροπτέρων, χωρίς να έχουν ανιχνευθεί μέχρι σήμερα σημαντικές αποικίες.

Τέλος, υπάρχουν πολλά σπήλαια ή βάραθρα εντός του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού ή στην ευρύτερη περιοχή, των οποίων η βιολογική αξία δεν είναι ευρύτερα γνωστή. Σε αυτά περιλαμβάνονται ενδεικτικά τα ακόλουθα:

1. Καταβόθρα Καλυβιών (Αράχοβα)
2. Χιονότρυπα Γεροντόβραχου
3. Δρακοκάρκαρος Γεροντόβραχου
4. Βάραθρο Ζαλίσκα (Δελφοί)
5. Εφτάστομος
6. Πλατυκάρκαρος Λιλαίας (Φτερόλακα - Βαρίδι)
7. Γουρουνοσπηλιά Λιλαίας
8. Σπηλιά Φούρνου Αγόριανη
9. Κάρκαρος στον Κιτιό (Αγόριανη)
10. Καταβόθρα Καλανίων Ανω Καταβόθρα
11. Καταβόθρα Φτερόλακκα (Γραβιά)

12. Σπηλιά της Κονδύλως και ανώνυμο βάραθρο δίπλα στη σπηλιά (Πολύδροσος)
13. Σπηλαιοβάραθρο στο λόφο Πρ. Ηλία (Πολύδροσο)
14. Χιονοκάρκαρος Βελίτσα (Νίφι – κάτω Σέσι)
15. Σπήλαιο Ανδρούρτσου (ή Μαύρη Τρύπα)

Σε περίπτωση υψηλής επισκεψιμότητας στο σπηλαιοβάραθρο ή σε οποιοδήποτε άλλο σπήλαιο με αποικίες χειροπτέρων, ο θόρυβος, η φωταγώγηση από φακούς, τα φλας φωτογραφικών μηχανών, κ.λπ. μπορεί να προκαλέσουν **σοβαρή όχληση στα χειρόπτερα**, η οποία μπορεί να οδηγήσει στην εγκατάλειψη του σπηλαίου από αυτά, στο θάνατο χειροπτέρων ή στην εγκατάλειψη νεογνών αν η επίσκεψη γίνει στη διάρκεια της αναπαραγωγικής περιόδου. Η όχληση από τυχόν επισκέπτες συνεπώς πρέπει να αποφεύγεται ή να ελαχιστοποιείται για όσο χρονικό διάστημα οι αποικίες είναι παρούσες. Μεγαλύτερη προσοχή πρέπει να δίνεται από τα μέσα περίπου της άνοιξης μέχρι τα μέσα με τέλη καλοκαιριού, όταν σχηματίζονται οι μητρικές αποικίες αναπαραγωγής (εγκυμοσύνη, γεννήσεις, γαλουχία), καθώς επίσης και κατά τους χειμερινούς μήνες, όταν οι νυχτερίδες βρίσκονται σε χειμερία νάρκη, οπότε και οι επισκέψεις πρέπει να αποφεύγονται.

Με βάση τα ως άνω, σε περίπτωση που **διαπιστωθεί η ύπαρξη αποικιών ή/και μεμονωμένων ατόμων χειροπτέρων** (νυχτερίδων), σε οποιοδήποτε από τα προαναφερθέντα σπήλαια εντός του Εθνικού Δρυμού Παρνασσού ή στην ευρύτερη περιοχή, θα πρέπει να τηρηθούν οι ακόλουθοι κανόνες συμπεριφοράς:

- Αποφυγή της άμεσης επαφής με τις νυχτερίδες (άγγιγμα – σύλληψη). Η επαφή με οποιοδήποτε άγριο ζώο πρέπει να αποφεύγεται τόσο για την ασφάλεια των ζώων όσο και για την ασφάλεια των επισκεπτών.
- Περιορισμός του θορύβου στο ελάχιστο δυνατό.
- Αποφυγή της έκθεσης των νυχτερίδων σε φωτισμό.
- Περιορισμός των φωτογραφήσεων στο ελάχιστο δυνατό.
- Αποφυγή του καπνίσματος στο χώρο του σπηλαίου.
- Επίσκεψη του σπηλαίου ανά μικρές ομάδες με περιορισμό του αριθμού των σπηλαιολόγων της εκάστοτε ομάδας στο ελάχιστο δυνατό (έως 5 άτομα) ή και

διακοπή της επίσκεψης στην περίπτωση που διαπιστωθεί η ύπαρξη μεγάλων αποικιών εκατοντάδων ατόμων.

Ειδικά στον Κάρκαρο Ελεούσας, σπηλαιολογικές επισκέψεις δεν πρέπει να λαμβάνουν χώρα από τα μέσα Μαΐου έως τα τέλη Ιουλίου, όσο περίπου διαρκεί η αναπαραγωγική περίοδος. Το ίδιο ισχύει και για τους χειμερινούς μήνες (Δεκέμβριο-Φεβρουάριο), εφόσον όμως διαπιστωθεί η ύπαρξη σημαντικών αποικιών εντός του σπηλαίου στη διάρκεια αυτής της περιόδου.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συνεργασία και παραμένουμε στη διάθεσή σας για οποιαδήποτε διευκρίνιση επί του θέματος.

Για το Δ.Σ. ΦΔΕΔ Παρνασσού
Η Πρόεδρος

Θέκλα Κ. Τσιτσώνη

Καθηγήτρια Σχολής Δασολογίας
& Φυσικού Περιβάλλοντος, ΑΠΘ